

Ainevaldkond	INIMESEÕPETUS
Valdkonnapädevus	
<p>Inimeseõpetusega taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) tunneb oma keha ning mõistab inimese kasvamise ja arenemisega seotud muutusi ning vastutust (nt seksuaalsuse olemus ja sellega seotud vastutus, tööviime jne);2) hoiab oma tervist, järgides tervislikku eluviisi, käitub nii, et ei sea ohtu enda, teiste inimeste ega keskkonna turvalisust;3) märkab ja mõistab kaaslaste ning iseenda emotsionaalseid seisundeid, käitumisviise; oskab neid hinnata ja nendega toime tulla;4) hoiab puhtust ja korda; orienteerub eluasemega seotud küsimustes, omandab teadmised ja oskused majandamiseks, koduse elu korraldamiseks;5) suudab täiskasvanu suunamisel eristada ning teadvustada oma oskusi ja võimeid, otsib erinevatest teabeallikatest võimete kohaseid jätkuõppevõimalusi ja teeb enda jaoks optimaalseid valikuid;6) tunneb huvi ümbritseva ühiskonna vastu;7) tunneb olmesuhtlemiseks vajalikke kodanikuõigusi ja -kohustusi, järgib sotsiaalseid nõudeid ja käitumisetiketti. <p>Inimeseõpetus on lõimitud õppeaine. Ainekava sisaldab nelja põhilist teemade valdkonda: sotsiaalsed toimetulekuoskused (sh enesekohased oskused ja suhtlemisoskused), terviseõpetus, igapäevane elukorraldus ning ühiskonnaõpetus, viimane on lõimitud 1.-5.klassis. Lisaks on inimeseõpetus seotud karjääri planeerimisega, mille osaoskuste arendamine sisaldub nii sotsiaalsete oskuste kui ka igapäevase elukorralduse teemade valdkonnas. Kõikide teemade juures on õpetuse rõhuasetus valdavalt sotsiaalsel ning probleeme ennetaval aspektil. Aine käsitluse kaudu aidatakse õpilastel õppida tundma oma keha, mõistma ja reguleerima oma tunnetustegevust, võimalikult adekvaatselt hindama enda omadusi ja võimeid ning ümbritsevat keskkonda, sh selle võimalusi ja ohte; kujundatakse positiivse sotsiaalse käitumise oskuseid (toimetulek enese, teiste ning ühiseluga). Õpetuse eesmärk (integreeritult teiste ainetega ning järjepideva kasvatustegevusega) on aidata õpilasel kujuneda isiksuseks, kes on võimeline kohanema ümbritsevas keskkonnas ning toime tulema iseseisvas praktilises elus.</p> <p>Inimeseõpetuse õppesisu on koostatud ja selle rakendamine toimub kontsentriselt: samade teemade puhul laieneb aastast aastasse õppesisu ning suurenevad nõudmised õpitulemustele. Korduvate teemade puhul on iga klassi ainekavas märgitud ainult uus õppesisu: kontsentiline käsitlus</p>	

eeldab, et eelnevalt õpitut korratakse või tuletatakse meelde, vajadusel kujundatakse puuduvaid teadmisi-oskusi. Kontsentriilist ainekäsitlemist toetab järjepidev ainetevahelise integratsiooni rakendamine ning eakohaste üldpädevuste kujundamine.

Inimeseõpetuse ja teiste õppeainete vaheline lõiming avaldub nii teemaatika, kasutatavate (aktiiv)õppemeetodite kui omandatavate pädevuste tasandil. Väga tihe on seos emakeele (sõnavara, lausemallid, tunnetustegevus, etiketikäitumine, suhtlemine jne) ja tööõpetuse ainega (kultuuripärand, säästlikkus ja turvalisus (ohutustehnika), tööprodukti esteetiline väljendus jne), samuti loodusõpetuse ja matemaatika ainega.

Inimeseõpetuse teemade käsitlemisel kasutatakse aktiivõppemeetodeid. 1.-5.klassis kasutatakse palju mängulisi elemente ja õppemänge. Teadmiste-oskuste kinnistamiseks loodavates tegevus- ja suhtlussituatsioonides (sh rollimängudes) kujundatakse järjepidevalt oskust mõista, valida ja kasutada variatiivseid repliike, mitteverbaalseid väljendusi (miimika, žestid); harjutatakse etiketikäitumist (nt tervitamine, võõra poole pöördumine jne); kujundatakse turvalise ja loodussäästliku käitumise teadmisi-oskusi.

Ainetundide jaotus

Aine	1.kl	2.kl	3.kl	4.kl	5.kl	6.kl	7.kl	8.kl	9.kl
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1

Lõimingu korraldamine ainevaldkonnas

I Üldpädevuste kujundamine

Lihtsustatud õppes taotletavad üldpädevused on kohandatud, lähtudes põhikooli riiklikus õppekavas kirjeldatud üldpädevustest. Lihtsustatud õppes lähtutakse õppe- ja kasvatustöö korraldamisel õpilaste arenguperioodidest. Eri arenguperioodidel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ning õpitulemuste kaudu

II Lõiming ainevaldkondadega

Inimeseõpetus on lõimitud eesti keelega (suhtlemine, suuline eneseväljendusoskus, teabe otsimine, konspekteerimine), matemaatikaga (aeg, aja planeerimine, tegevuse kavandamine, kulutuste planeerimine), loodusõpetusega (ümbrus, kodukoht, Eesti tundmine, inimese organismi ehitus, talitus ja tervishoid), ühiskonnaõpetusega (inimeste õigused ja kohustused, turvaline käitumine), kodundusega (tervislik toitumine, majandamine ja kulutuste planeerimine, säästlikkus), keskkonnaõpetusega (rahvakalendri tähtpäevad, kooli traditsioonid ja üritused, suhtlemise õpetus), kehalise kasvatuses (tervis ja selle eest hoolitsemine, kehaline aktiivsus ja selle vormid, tervistava kehalise aktiivsuse põhimõtted). Inimeseõpetuse tundides õpitut rakendatakse kõikide teiste ainete tundides ja vabal ajal.

III Läbivate teemade käsitlemine

- **Elukestev õpe ja karjääri planeerimine** - käsitletakse inimeste erinevaid töid ja töökohti, harjutatakse koostööd ja tööde jaotamist, toetatakse endasse uskumist, arendatakse eneseanalüüsi ja enesekontrolli oskusi, oma väärtuste selgitamist, enda ja teiste positiivsete joonte ja omaduste märkamist ja väärtustamist.
- **Keskkond ja jätkusuutlik areng** - käsitletakse asjade väärtust ja hinda, asjade väärtust teiste väärtuste seas, vastutust enda ja teiste asjade hoidmise eest, oma kulutuste planeerimist, tervislikku elukeskkonda, tervist heaolu tagajana. Õpetatakse tegema teadlikke valikuid ümbritseva keskkonna hoidmiseks (jäätmemajandus, taaskasutus jms).
- **Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** - käsitletakse Eesti rahvuslikku ja riiklikku sümboolikat, lapse õigusi ja kohustusi, vaba aja veetmist, meeskonnatööd ja tööjaotust, arendatakse sotsiaalseid oskusi: enda vajaduste mõistmine ja nende väljendamine, abi küsimine, oma järjekorra ootamine, otsuste vastuvõtmine ja probleemide lahendamise leidmine, tagajärgedega arvestamine, vastutuse võtmine. Tutvustatakse Eesti haldusüksusi, Eesti maksustüsteemi, tegeletakse raha mõiste ja rahakasutusega.
- **Kultuuriline identiteet** - käsitletakse kodu ja kodukandi traditsioone, Eesti rahvuslikku ja riiklikku sümboolikat, eesti rahvakommete tundmist, erinevate rahvaste tavasid ja kombeid, erinevuste ja mitmekesisuste väärtustamist. Kujundatakse kodumaad väärtustav hoiak.
- **Teabekeskond** - tutvustatakse erinevaid teabeallikaid ja nende kasutamist, analüüsitakse reklaamide mõju meie igapäevaste otsuste langetamisele. Õpetatakse vajaliku info eristamist ebaolulisest, abi otsimist erinevatest teabeallikatest (nt vaimse tervise infoportaalid, infovoldikud jt).
- **Tehnoloogia ja innovatsioon** - harjutatakse IKT vahendite kasutamist, sotsiaalmeedias suhtlemist ja ohtude teadvustamist.
- **Tervis ja ohutus** - käsitletakse tervist ja tervise eest hoolitsemise viise, tervisenäitajaid, tervist mõjutavaid tegureid, lihtsamaid esmaabi võtteid ning ohtuolukordades abi kutsumist. Õpetatakse märkama emotsioone, vaimse ja füüsilise tervise seisundit, hindama ohtusid. Õpetatakse vältima ennastkahjustavat käitumist. Tutvustatakse liiklusreegleid ning harjutatakse turvalist liikluskäitumist. Õpetatakse hindama ohtusid: vee-, liiklus- ja tuleohutus, sõltuvust tekitavad ained (tubakas, alkohol, uimastid), nutisõltuvus.
- **Väärtused ja kõlblus** - õpetatakse nägema iga inimest väärtuslikuna, harjutatakse viisakat käitumist, kujundatakse abivalmidust ja kohusetunnet, ausust, õiglust, erinevuste sallimist, vägivallatust ja vastutustunnet. Toetatakse endasse uskumist, enesehinnangut,

enesekontrolli, oma väärtuste selgitamist, sallivust, hoolivust, usaldust, empaatiat ning positiivset mõtlemist. Käsitletakse kodumaad, kodu ja perekonda väärtusena.

Ainevaldkondlikud hindamise erisused

1.-3. klassini antakse õpilastele õpitulemuste kohta kõikides õppeainetes sõnalist tagasisidet, millel puudub numbriline ekvivalent. Õppe käigus antakse kujundavat tagasisidet. 4.-9. klassis hinnatakse õpitulemuste saavutamist numbriliselt, kuid seda täiendatakse sõnalise tagasisidega.

Lihtsustatud õppe tasemel on oluline tegeleda järjepidevalt kontrollioskuse kujundamisega on see oskus lihtsustatusega. LÕ-õpilased iseseisvalt õpiülesande tulemust ja sooritust ei kontrolli. Seetõttu tuleb õppeprotsessis teadlikult tegeleda kontrollimiseks sobilike toimingute harjutamisega - vigade märkamise, analüüsi ja parandusega (vt Õpilaste enesejuhtimisoskuste kujundamine). See toimub valdavalt üleklassilise töö käigus, kuid jälgida tuleb ka iga õpilase personaalset oskust teostada kontrolli talle jõukohasel viisil. Seega on see oskus lihtsustatud õppes üheks hindamiskriteeriumiks. Näited:

õpilane kontrollib oma tööd koostegevuses õpetajaga;

õpilane kontrollib enda kirjutatud lauseid, kasutades selleks õpitud kontrollivõtteid;

õpilane kontrollib ja parandab kalkulaatori abil oma kirjaliku jagamise vastuseid.

Õppekorralduse erisused

Õppekorralduses erisusi ei tehta.

Õppekeskkonna erisused

Teadmiste-oskuste omandamiseks on vajalik sobiv õpikeskkond. Olulisel kohal on näiteks füüsiline ruum ja vahendid, jõukohane õppevara ja õpetamine, õppija ning õpetaja vaheline suhe ja koostöö. Oluline on märgata muutusi õppija oskustes, õigeaegselt tõsta tema iseseisvuse astet ning vähendada täiskasvanu osalust. Vaja on jälgida, et õpetaja tegevus toetaks lapse õppimist tema lähima arengu tsoonis, st õppijale peab jääma õppimisel jõukohane pingutus. Õpikeskkonna loomisel on tähtis tunda ja arvestada õpilase teadmiste-oskuste taset ning arenguvõimalusi. Õppimist on vaja toetada õppija jaoks sobival tasandil ning jõukohases tempos.

Inimeseõpetuses õpitulemuste saavutamiseks on soovitatav kasutada võimalikult loomulikku õpikeskkonda ning harjutada õpitavat päris-elu keskkonnas ja olukordades. Inimeseõpetuses kasutatakse koolis erinevaid ruume (nt garderoob, söökla, klassiruum, õppekõik jne). Tulemuslikuks õppeks on vajalikud näitlikustavad õppematerjalid ja -vahendid.

ÕPPEAINE NIMETUS	INIMESEÕPETUS
ÕPPEAINE TEGEVUSED ARENGU- PERIOODIDE KAUPA	<p>Õppetegevus 1.–2. klassis</p> <p>1.–2. klassis on inimeseõpetuse põhisisuks lähiümbruse märkamine, selle teadvustamine (suhtes mina ja meie) ning sotsiaalse kompetentsuse arendamine. Õpitakse koos tegutsema nii matkides kui ka eeskuju ja juhendamise järgi. Omandatakse baassõnavara ja -lausungimalle ning elementaarseid (olme)suhtlusoskusi: teise inimese kuulamine, ütluste mõistmine ja nendele reageerimine (vastusrepliigid dialoogis), dialoogi alustamine ja jätkamine tuttavas situatsioonis jms. Õpitakse (mängu)asjade kasutamist ja hoidmist, mängus osalemist, reeglitest kinnipidamist, mängu algatamist, rollide ja vajalike mänguasjade jagamist jne. Kohati võib olla keeruline rollimängudes osalemine. Õpilased vajavad pidevat motiveerivat tagasisidet oma tegevuse ja saavutuste kohta.</p> <p>Võrreldavate situatsioonide ja illustratsioonide (joonised, fotod) toel õpitakse märkama ja eristama (puhas/must, meeldib / ei meeldi jne) ümbritsevate esemete, ruumide ja inimeste (sh iseenda) esteetilisi omadusi. Õpitakse eristama isiklikke, võõraid ja ühiseid esemeid, neisse heaperemehelikult ja turvaliselt suhtuma ning neid kasutama. Õpitakse ka märkama ja eristama eakaaslaste käitumisviise. Harjutatakse viisakat käitumist (tervitamine, palumine, tänamine, eakaaslase ja täiskasvanu poole pöördumine, võimalik keeldumine jne).</p> <p>Õppetegevus 3.–5. klassis</p> <p>3.–5. klassis kujuneb jätkuvalt õpilaste oskus märgata ja eristada oma lähiümbrust (selle esemeid, nähtusi, sündmusi, tegevusi jms). Õpilased tutvuvad eesti rahvakommete ja traditsioonidega (rõhuasetus pere ja kodukoha traditsioonidel). Tegevus- ja suhtlussituatsioonides õpitakse tundma ja järgima ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisnorme. Õpitakse märkama, eristama ja mõistma igapäevaelu olukordi, sealhulgas ohuolukordi, verbaalseid ja mitteverbaalseid eneseväljendusviise, tundeid jms. Täiendatakse ühis- ja koostevõime oskusi (sh hooliv ja teisi arvestav suhtlemine) ja viisaka käitumise oskusi. Õpetaja abiga saab õpilane aru pere ja koduga seotud teemadest, teadvustab laste ning vanemate vastastikuseid õigusi ja kohustusi.</p>

Järjepidevalt kujundatakse õpilaste sotsiaalset teadlikkust ja verbaalset aktiivsust: õpilased kirjeldavad abivahendite toel enda ja kaaslaste tegevust ja emotsionaalset seisundit. Õppimist toetavad aktiivõppemeetodite kasutamine, õppekäigud, praktilised ülesanded, lühipalade lugemine ja analüüsimine. Järjest enam võimaldab tunnetustegevuse tase õpilastel aktiivsemalt ja iseseisvamalt osaleda (õpi)tegevuste kavandamisel, sooritamisel ja kontrollimisel ning abivahendite valimisel ja kasutamisel.

Praktiliste ja tekstis kirjeldatud situatsioonide analüüsil pööratakse tähelepanu nendes osalejate tegevusviisidele, motiividele ja kavatsustele, situatsioonide tingimustele, tegevuste tulemustele ja tagajärgedele. Õpitakse juhendamise järgi situatsioonidele alternatiivseid lahendusi leidma ning kaaslastele soovitusi andma.

Õppetegevus 6.–7. klassis

6.–7. klassis täienevad õppetegevuse käigus õpilaste sotsiaalsed suhtlemis- ja käitumisoskused. Harjutatakse suhtlemist ja koostevuse reguleerimist dialoogis (osalemine rühmatöodes, rollimängudes, kutse koostevusele, vastused küsimustele ja teadetele, dialoogi alustamine küsimuse ja teatega, nõustumine ja loobumine, alternatiivne ettepanek, oma arvamuste selgitamine ja kaitsmine). Individuaal- ja rühmatööde tulemuste esitlemise, enda ja teiste tegevuste kommenteerimise kaudu suureneb õpilaste verbaalne aktiivsus, kujunevad avaliku esinemise esmased oskused.

Õpitakse mõistma ja nimetama tegevuse eesmärke, tingimusi, põhjuseid ja tagajärgi, käitumisaktis ilmnevat emotsiooni. Juhendamisel leitakse seoseid tegevus-, suhtlus- ja käitumisakti vahel, tehakse järeldusi ning planeeritakse ja/või korrigeeritakse edasist tegevust/käitumist.

Arenguliselt on õpilaste jaoks oluline pöörata tähelepanu muutustele enda organismis ja käitumises (seksuaalsus, suhtlemine ja käitumine vastassugupoolega, noormehe ja neiu rollid eri situatsioonides jms) ning oma tervisekäitumisele (sh hoolitsemine oma füüsilise, vaimse ja sotsiaalse tervise eest, enesekehtestamine, riskikäitumine).

Õpitakse märkama ja teadvustama kultuurilisi erinevusi. Alustatakse ettevalmistust iseseisvaks majandamiseks, teadlikuks ja säästlikuks tarbimiseks (prügi sorteerimine, pakendiinfo jmt).

Inimeseõpetuse temaatika ja õpilaste oskused võimaldavad sel perioodil rohkem kasutada IKT-vahendeid.

Õppetegevus 8.–9. klassis

Põhikooli lõpuastmes on kõige olulisem toetada õpilasi iseseisvaks toimetulekuks. Vanuseliselt on oluline tähelepanu pöörata ühiskonnaõpetusega seotud teemadele: eri eluvaldkondadega seotud õigusaktid ja lepingud, ameti valik ja

	<p>edasiõppimisvõimalused, töötaja õigused ja kohustused, otstarbekad ja vastutustundlikud valikud/otsused, iseseisev raha kasutamine ja säästlik tarbimine, eluasemega seotud küsimused. Õpilased tutvuvad ja õpivad kasutama teabeallikaid, nõustamis- ja kriisiabivõimalusi; omandavad teadmise, kuidas otsida, küsida ja kasutada elus vajaminevat teavet ja abi. Õpilane harjutab iseseisva elu alustamise ja soolise küpsemisega seotud rollikäitumist. Teab turvalise seksuaalkäitumise põhimõtteid ja oma vastutust selles, tunneb ära lähisuhtevägivalla. Oluline on teadvustada pere loomise ja laste saamisega seotud vastutust. Õppetegevuses rakendavad õpilased eelnevatel aastatel omandatud eri situatsioonidele vastavaid suhtlemisoskusi. Kujuneb oskus hinnata oma ning kaasinimeste individuaalset ja rühmakäitumist (põhjus-tagajärg seosed, otstarbekus, vastavus ühiskonnainormidele).</p>
	TEADMISED, OSKUSED JA HOIAKUD
I KOOLIASTE	<p>I kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) alustab ja jätkab dialoogi (vastab küsimusele, esitab küsimusi, nõustub või loobub kutsest); 2) teab viisaka käitumise reegleid, püüab neid täita; 3) hindab õpitu olulisust enda ja kaaslaste igapäevast käitumist (õige/vale, meeldib / ei meeldi); 4) tunneb ära ja nimetab näoilme ja hääletooni järgi kaaslaste 4–6 emotsiooni; 5) nimetab, mille poolest ta teistega sarnaneb ja mille poolest teistest erineb, teab oma keha osasid; 6) räägib õpetaja suunamisel ja abivahendite toel tervisliku eluviisi põhimõtetest: liikumine, toitumine, puhkus ja enese eest hoolitsemine; 7) hoolitseb oma hügieeni eest, hoiab puhtust ja korda; 8) teab, mis on perekond, kodu, kodukoht ja kodumaa, ning Eesti riigi sümboleid; 9) liikleb ohutult kooliteel ning palub abi õnnetusjuhtumi korral.
II KOOLIASTE	<p>II kooliastme lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) märkab ja aktsepteerib inimeste erinevusi (rahvus, välimus, vanus, tervis jm); 2) leiab õpetaja juhendamisel infot erinevatest teabeallikatest (sh tekstidest ja internetist); 3) tunneb kella ja kalendrit ning seostab seda oma elu tegevuste ja sündmustega;

	<p>4) mõistab oma õigusi ja kohustusi (suhtlemine, käitumine, õppetöö) ning teadvustab põhjuseid ja tagajärgi;</p> <p>5) analüüsib ja hindab enda ja kaaslaste käitumist ning kasutab tuttavates olukordades situatsioonist lähtuvalt erinevaid väljendusviise; 6) teab murdeeaga seotud muutusi ning oma välimuse, hügieeni ja tervise eest hoolitsemise võimalusi;</p> <p>7) teab riskikäitumisega kaasnevat ohtusid liikluses, vees, tule kasutamisel, toitumisel, uimastite tarbimisel ja internetis suhtlemisel, oskab abi küsida;</p> <p>8) teab olmejäätmete käitlemise viise koduses majapidamises, oskab prügi sorteerida;</p> <p>9) selgitab, milleks kasutatakse raha; mõistab, et tema soovide täitumine sõltub vajadustest ja pere sissetulekust.</p>
<p>III KOOLIASTE</p>	<p>III kooliastme lõpetaja:</p> <p>1) mõistab ühiselu reegleid; suhtleb tavaolukordades vastavalt olukorrale ning reageerib adekvaatselt kohatule käitumisele enda ja teiste suhtes;</p> <p>2) väärtustab turvalisi lähisuhteid; teab peremudeleid ja kirjeldab pereliikmete rolli perekonnas; mõistab lapse saamisega seotud vastutust;</p> <p>3) mõistab seksuaalsuse olemust ja seksuaalse arengu individuaalsust; teab turvalise seksuaalkäitumise põhimõtteid ja oma vastutust selles;</p> <p>4) teab oma tugevaid ja nõrku külgi; otsib erinevatest teabeallikatest võimete kohaseid jätkuõppevõimalusi ja teeb enda jaoks optimaalseid valikuid;</p> <p>5) teab, kuidas kodust ja tööelu korraldada (eluaseme soetamine, raha teenimine ja kulutamise planeerimine; lepingutega seotud kohustused ja õigused);</p> <p>6) mõistab riskikäitumisega kaasnevat ohtusid (liiklus, vesi, nutivahendite kasutamine, toitumine, uimastid), oskab ohuolukorras reageerida;</p> <p>7) oskab küsida teavet ning kasutada erinevaid teabeallikaid (sh nõustamis- ja kriisiabi leidmiseks);</p> <p>8) teab riigi toimimise üldisi põhimõtteid (sh tervishoiusüsteemi, maksude suhtes); tunneb end Eesti kodanikuna.</p>
<p>Teemad, õpitulemused, õppesisu klasside kaupa</p>	

1. KLASS

Teema ja selle olulisus: Mina ja meie

Õpitulemused

Õpilane:

- tutvustab ennast, nimetades oma nime, kooli, klassi, kodu asukohta, õdede- vendade ja vanemate nimed;
- nimetab küsimuste abil oma lemmiktegevusi;
- osaleb ühistes (õppe)mängudes ja järgib meeldetuletamisel mängureegleid;
- vastab dialoogi repliigile, alustab dialoogi oma soovide ja vajaduste väljendamiseks;
- tunneb ära kaaslaste tegevuses ning õppesituatsioonis õige ja vale käitumise.

Õppesisu:

1. Minu kool

Enese tutvustamine (Mitmendas klassis õpid?). Riietus koolis (Milliste riietega on viisakas koolis käia?). Koolivahendid (Mida läheb koolis vaja?). Koolikoti kandmine (Kuidas koolikotti kanda? Miks nii?).

2. Mina

Enda tutvustamine (nimi, sugu, vanus). Mõisted: vanem-noorem. Mulle meeldivad tegevused (minu huvid, hobid).

3. Minu välimus

Enda kirjeldamine, kehaosad. Kehaosade ja riiete ühendamine. Isiklik hügieen (igapäevane puhtus).

4. Tere!

Tervitamine. Tervitusele vastamine. Hüvasti jätmine. Viisakas käitumine koolis.

5. Koolis

Tunniplaan, õpitegevused koolis, tundide järjestamine, õppevahendid ja riietus erinevates ainetes/tundides.

6. Tüli

Konflikt (olukorra mõistmine). Vabandamine ja leppimine (tunded). Käitumine koolis. Vastutus oma tegevuse eest.

7. Sport

Spordiriided ja -vahendid. Kehalise kasvatus tund, tegevused tunnis (pallimängud), asjade jagamine ja palumine kasutamiseks. Isiklik hügieen.

8. Kooliriided

Riietus, riietuse sobitamine situatsiooniga. Minu välimus. Riiete korrashoid. Isiklik hügieen. Jalatsid, vahetusjalatsid.

1. kl

1. kl	Teema ja selle olulisus: Mina ja turvalisus	
	Õpitulemused Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas ohutult sõiduteed ületada, ja käitub vastavalt; • tunneb ära kaaslaste tegevuses ning õppesituatsioonis õige ja vale käitumise; • teeb vahet endale ja teistele kuuluvate asjade vahel. 	Õppesisu: <ol style="list-style-type: none"> 1. Koolitee Foor, helkur, kiiver, ülekäigurada. Sõidutee, kõnnitee, jalgrattatee. Liiklemine tänaval, ohutus. Tee ohutu ületamine. 2. Ratas Jalgratas. Vajalik varustus rattasõidul, ohutus. Liiklemine rattaga. Tee ohutu ületamine. 3. Siim sõidab linna Maa kui elukeskkond. Liiklemine maal. Bussi ootamine. Ühissõidukisse sisenemine. Sõidupilet. Käitumine ühissõidukis. Turvavöö. Linn kui elukeskkond. Sõidukid. 4. Linnas Sõidukid. Käitumine bussipeatuses, bussi ootamine. Sõidupilet, tuvasti. Bussikontrolör (erinevad ametid, nende tööülesanded). Alarmsõidukid, nende eelisõigus liikluses. Ohutu liiklemine. 5. Abi küsimine Eksimine, võõras ümbrus. Abi küsimine. Minu vanemate nimi ja telefoninumber. Vanemale helistamine. Minu aadress. Politseinik, hädaabinumber 112. Poes vanema silmist kaotamine, pöördumine abi saamiseks müüja või turvatöötaja poole. Minu emotsioonid.
	Teema ja selle olulisus: Kodu ja pere	
Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • tutvustab ennast, nimetades oma nime, kooli, klassi, kodu asukohta, õdede- vendade ja vanemate nimed; • teab, et elab Eestis; 	Õppesisu: <ol style="list-style-type: none"> 1. Siimu pere Peretüüp: ema, laps, vanaema, vanaisa. Pereliikmete nimetused. Talumaja, loomapidamine. Lemmikloom. Elukeskkond maal. Ruumide nimetused, mööbel kodus, otstarve. Vanemate abistamine kodutöodes. Laua katmine, toidunõud. 2. Mari pere 	

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> teab Eesti lipu värve nende õiges järjestuses. 	<p>Peretüüp: ema, isa, lapsed (õed-vennad). Pereliikmete nimetused. Vanem-noorem. Elukeskkond linnas. Korter, kortermaja. Suurem-väiksem pere. Enese tutvustamine (minu pere). Lemmikloomad, nende eest hoolitsemine. Lapse kohustused kodus. Isiklik hügieen (käte pesemine pärast loomadega tegelemist). Ohutu käitumine loomadega, loomade privaatsusega arvestamine.</p> <p>3. Roosi ja Lilli pere Peretüüp: isa ja tütreid (kaksikud õed). Naabrid (vanaema ja vanaisa). Elukeskkond linnas, eramaja. Minu kodumaja. Minu kodu ja pere, tutvustamine. Pereliikmete abistamine, õuetööd.</p> <p>4. Vannituba Ruumid kodus: vannituba. Esemed vannitoas. Tegevused vannitoas. Isiklik hügieen. Kehaosade nimetused. Käte, hammaste, juuste pesemine. Pesemisvahendid (peseb mida? peseb millega?).</p> <p>5. Siim koristab Ruumid kodus. Mööbel (nimetused, otstarve). Kodused tööd, pereliikmete abistamine. Koristamine, koristusvahendid. Minu kohustused kodus. Ruumide korrashoid.</p> <p>6. Eesti, minu kodumaa Minu kodumaa. Eesti. Suuremad linnad Eestis. Eestimaa erinevad paigad. Eesti lipp, lipu kasutamine, asukoht. Eesti rahvuslind suitsupääsuke. Eesti rahvuslill rukkilill.</p> <p>7. Eesti sünnipäev Vabariigi aastapäev, selle tähistamine koolis ja kodus. Tegevused aktusel. Eesti hümn, käitumine hümn kuulates. Pidulik riietus.</p>
	Teema ja selle olulisus: Mina ja tervis	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab oma kehaosi (pea, kael, kõht, selg, käed, jalad, juuksed ja nägu); järgib õpetaja meeldetuletusel hügieeninõudeid igapäevaste tegevuste käigus (käte pesemine, taskuräti kasutamine jms); 	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Puhas laps Välimus. Isiklik hügieen. Kehaosad: käed. Käte määrdumine, pesemine. Küünte eest hoolitsemine. Tualeti kasutamine. Riietus, selle korrastamine.</p> <p>2. Hambad Isiklik hügieen. Kehaosad: suu. Hammaste tervishoid, pesemine. Pesemisvahendid. Tervislik toit. Hambaarst (erinevad ametid, nende tööülesanded). Minu emotsioonid.</p> <p>3. Tervislik toit</p>

1. kl	<ul style="list-style-type: none"> märgab õpetaja suunamisel ümbritsevate esemete välimust, esemete ja ruumide puhtust ning korrashoidu; korrastab õpetaja juhendamisel oma töölauda. 	Toitumisharjumused (mulle meeldivad toidud). Toidugrupid. Tervislikud toidud. 4. Söögilauas Toidunõude kasutamine. Viisakas käitumine, kombed. Käte pesemine. Oma järjekorra ootamine. Toidu küsimine, palumine. Vastamine, toidu andmine. Viisakusväljendid. Laua korrashoid ka pärast söömist. Toidu eest tänamine.
	Teema ja selle olulisus: Mina ja aeg	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> nimetab nädalapäevi, ööpäeva osasid ja aastaagu õiges järjestuses. 	Õppesisu: 1. Aasta Aasta, aastaajad. Tegevused erinevatel aastaegadel. Sobiv riietus. 2. Öö ja päev Ööpäeva osad (hommik, päev, õhtu, öö). Laste tegevused päeval ja öösel. Päevarütm. 3. Nädal Nädalapäevade nimetused. Töö- ja puhkepäevad. Eile, täna, homme.
	Teema ja selle olulisus: Mina ja asjad	
Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teeb vahet endale ja teistele kuuluvate asjade vahel; märgab õpetaja suunamisel ümbritsevate esemete välimust, esemete ja ruumide puhtust ning korrashoidu; korrastab õpetaja juhendamisel oma töölauda ja lähiümbrust. 	Õppesisu: 1. Minu asjad Mööbel, õppevahendid. Asjade korrashoid. Töökoha korrastamine. Minu oma, kaaslase oma. Õpetaja asjad. Asjade saamine. 2. Mari saab uue nuku Asjade saamine. Asjade väärtus. Raha kogumine asja ostmiseks. Minu emotsioonid. Hooliv ja hoolimatu käitumine asjade suhtes. Asjade hoidmine. Vabanduse palumine. Asjade parandamine. Asjade korrashoid. 3. Koristaja Inna Koristaja (erinevad ametid, tööülesanded, inimesed koolis, töövahendid). Koolimaja puhtus, laste osalus selles. Täiskasvanute aitamine. Juhtum koolis: vabandamine, sobiv käitumine.	

1. kl	<p>4. Töömees Anatoli Kooli töömees (erinevad ametid, tööülesanded, inimesed koolis, töövahendid). Asjade kadumine. Asjade leidmine. Käitumine asja leides. Oma asjade järelvalve. Varastamine. Tänamine.</p> <p>5. Kokk Siiri Kooli kokk (erinevad ametid, tööülesanded, inimesed koolis, töövahendid). Ruumid koolis. Ausus asjade jagamisel, teistega arvestamine. Käitumine kooli sööklas. Toidu küsimine/ palumine, toidu ulatamine/tänamine. Toidu eest koka tänamine.</p> <p>6. Iga töö on vajalik Erinevad ametid koolis, töövahendid. Abi palumine erinevate situatsioonide korral. Riietus: tööriided, peoriided.</p>			
2. KLASS				
2. kl	<p>Teema ja selle olulisus: Mina ja meie</p> <table border="1" data-bbox="190 517 1357 906"> <tr> <td data-bbox="190 517 533 906"> <p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tavasituatsioonides suhtlemisel tervitab, palub, tänab, vabandab; • alustab ja jätkab dialoogi tuttavates situatsioonides; • teab oma ees- ja perekonnanime, vanust ning sünnipäeva; • kutsub õpetaja suunamisel kaaslasti tuttavat (õppe)mängu mängima, jagab mänguasju; • kirjeldab tegevusi, mis talle rõõmu pakuvad; </td> <td data-bbox="533 517 1357 906"> <p>Õppesisu:</p> <p>1. Mina ja kool Teretamine ja hüvastijätmine (erinevad väljendid). Viisaka ja ebaviisaka käitumise eristamine. Näoilmed (rõõmus, kurb) ja hääletoon (sõbralik, ebaviisakas).</p> <p>2. Mina Ees- ja perekonnanimi. Nime küsimine ja vastamine. Vanus. Minu välimus. Minu erinevused ja sarnasused teistega. Iga inimene on tähtis. Küsimuste esitamine kaaslastele õpitud teabe saamiseks. Mina ja minu klassiruum.</p> <p>3. Minu õpetaja Õpetaja (kirjeldamine, töökoht, tegevus).</p> <p>4. Minu asjad (kooliasjad) Meie ühised asjad klassiruumis: asjade tunnused ja üldnimetused (nt tehnika, mööbel); asjade hoidmine, jagamine. Õpetaja asjad klassiruumis: asja küsimine-palumine ja tänamine, ilma loata</p> </td> </tr> </table>		<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tavasituatsioonides suhtlemisel tervitab, palub, tänab, vabandab; • alustab ja jätkab dialoogi tuttavates situatsioonides; • teab oma ees- ja perekonnanime, vanust ning sünnipäeva; • kutsub õpetaja suunamisel kaaslasti tuttavat (õppe)mängu mängima, jagab mänguasju; • kirjeldab tegevusi, mis talle rõõmu pakuvad; 	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Mina ja kool Teretamine ja hüvastijätmine (erinevad väljendid). Viisaka ja ebaviisaka käitumise eristamine. Näoilmed (rõõmus, kurb) ja hääletoon (sõbralik, ebaviisakas).</p> <p>2. Mina Ees- ja perekonnanimi. Nime küsimine ja vastamine. Vanus. Minu välimus. Minu erinevused ja sarnasused teistega. Iga inimene on tähtis. Küsimuste esitamine kaaslastele õpitud teabe saamiseks. Mina ja minu klassiruum.</p> <p>3. Minu õpetaja Õpetaja (kirjeldamine, töökoht, tegevus).</p> <p>4. Minu asjad (kooliasjad) Meie ühised asjad klassiruumis: asjade tunnused ja üldnimetused (nt tehnika, mööbel); asjade hoidmine, jagamine. Õpetaja asjad klassiruumis: asja küsimine-palumine ja tänamine, ilma loata</p>
<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tavasituatsioonides suhtlemisel tervitab, palub, tänab, vabandab; • alustab ja jätkab dialoogi tuttavates situatsioonides; • teab oma ees- ja perekonnanime, vanust ning sünnipäeva; • kutsub õpetaja suunamisel kaaslasti tuttavat (õppe)mängu mängima, jagab mänguasju; • kirjeldab tegevusi, mis talle rõõmu pakuvad; 	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Mina ja kool Teretamine ja hüvastijätmine (erinevad väljendid). Viisaka ja ebaviisaka käitumise eristamine. Näoilmed (rõõmus, kurb) ja hääletoon (sõbralik, ebaviisakas).</p> <p>2. Mina Ees- ja perekonnanimi. Nime küsimine ja vastamine. Vanus. Minu välimus. Minu erinevused ja sarnasused teistega. Iga inimene on tähtis. Küsimuste esitamine kaaslastele õpitud teabe saamiseks. Mina ja minu klassiruum.</p> <p>3. Minu õpetaja Õpetaja (kirjeldamine, töökoht, tegevus).</p> <p>4. Minu asjad (kooliasjad) Meie ühised asjad klassiruumis: asjade tunnused ja üldnimetused (nt tehnika, mööbel); asjade hoidmine, jagamine. Õpetaja asjad klassiruumis: asja küsimine-palumine ja tänamine, ilma loata</p>			

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> hindab õpetaja abiga kaaslaste igapäevast käitumist skaalal õige/vale, meeldib/ei meeldi; tunneb ära ja nimetab näoilmele ja hääletoonile vastava emotsiooni (4 erinevat); tunneb ära situatsiooni, kus kellelegi tehakse liiga; teab oma vanemate ja koolitöötajate ameteid. 	võtmise tagajärjed ja vabandamine. Asjade laenamine ja varastamine. Valetamine. Näoilmed ja hääletoon (sõbralik, vihane, üllatunud). 5. Tegevused Nädalapäevad. Õppetunnid koolis: tegevused tunnis, tunniplaan, meeldivad ja mittemeeldivad tunnid. Tegevused vahetundide ajal: tegevused erinevates kohtades, sõbralik koostegevus ja kiusamine, kiusamisest teatamine. Mängu valik ja kaaslaste kutsumine mängu. 6. Inimesed Õpetajad, enda õpetaja(te) nime teadmine. Teised töötajad koolis: ametinimetused, mees või naine, tööruumi asukoht. Koolitöötajate tervitamine. Situatsioonid koolis: valik, kelle poole pöörduda ja mida öelda.
	Teema ja selle olulisus: Mina ja liiklus	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teab sagedasemaid ohtusid kooliteel liiklemisel. 	Õppesisu: 1. Liiklusmärgid ja valgusfoor Liikumiskohad (kõnnitee, sõidutee, ülekäigurada) ja liiklusmärk. Tuntumad liiklusmärgid ja nende tunnused. Valgusfoor. Sõidutee ületamine. 2. Helkur ja lapsed liikluses Helkur. Käitumine liikluses (õige-vale eristamine). 3. Sõidukid. Käitumine ühissõidukis. Erinevad sõidukid, õpilase enda liikumisvahend kooli/huvitegevusse/koju. Autos sõitmine. Pilet ühissõidukis. Käitumine ühissõidukis ja sõidukist väljumisel.
	Teema ja selle olulisus: Mina ja pere	
Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teab oma kodust aadressi, nimetab oma kodukohta; 	Õppesisu: 1. Minu kodu: maal/linnas, kõrged ja madalad majad, eramajad ja korrusmajad. Elukoha teadmine (Eestimaal, linnas/külas). Kirjakandja ja postkastid. Nimi ja aadress.	

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> nimetab oma lähisugulasi; teab võimalusi, kuidas abistada pereliikmeid kodustes töödes. 	<p>2. Minu pere: pere, pereliikmed (vanemad, lapsed, õde, vend). Eri suurusega pered. Enda pereliikmete nimed.</p> <p>3. Pereliikmed ja lähedased: Vanaema ja vanaisa. Tädi ja tädilapsed. Onu ja onulapsed.</p> <p>4. Tegevused kodus: pereliikmete ülesanded. Loomad kodus, loomade eest hoolitsemine.</p> <p>5. Vanemate ametid ja töövahendid: (õmbleja, talumees). Kodused inimesed. Küsimused vanematele esitamiseks, õpilase enda vanemate tööalane tegevus ja töövahendid.</p>
	Teema ja selle olulisus: Mina ja aeg	
	<p>Õpitulmused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab oma vanust ja sünnipäeva; tunneb kella täistundides. 	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Aasta: aastaajad. 12 kuud (nimetused, järjekord, olulisemad sündmused/tähtpäevad). Aastaegadele vastavad kuud. Kuu ja kuupäevad.</p> <p>2. Minu sünnipäev: aastaag, kuu (näidisena ka kuupäev.) Vanus. Sama kuu sünnipäevad, järjestamine. Õnnitlemine ja õnnitluste vastuvõtmine, kaasnevad emotsioonid.</p> <p>3. Kell: Liikumine ja aja liikumine (tegelase sõnade mõistmine). Erineva kujuga kellad. Kellaaja määramine (täistunnid). Kell seisab. Kella tundmine ja täpsus (situatsioonid, jõudis varem/hiljem, tagajärjed).</p> <p>4. Päevakava: öö ja päev. Ööpäev: täistunnid, sama kellaag kaks korda ööpäevas. Tegevused ööpäeva erinevatel osadel, lapse päevakava. Lapse huvialad. Laste tegevused vabal ajal (ruumis/ õues, üksi/teistega koos).</p>
	Teema ja selle olulisus: Mina ja kodumaa	
<p>Õpitulmused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> väärtustab Eestit - oma kodumaad. 	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Eesti lipp: Elukoha teadmine (Eestimaal, linnas/külas). Eesti lipu värvid. Lipu heiskamine ja langetamine; Eesti lipu asukoht (masti otsas, varda küljes), Pika Hermanni torn. Eesti lipu värvid looduses.</p> <p>2. Eesti Vabariigi aastapäev: Eesti riigi aastapäeva aeg. EV aastapäeva tähistamine koolis, pidulikud riided. Hümn. EV aastapäeva tähistamine kodus. Laulu- ja tantsupidu, rahvariided.</p>	

2. kl	Teema ja selle olulisus: Mina ja tervis	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • järgib ise ja õpetaja meeldetuletusel hügieeninõudeid igapäevastes tegevustes (käte pesemine, taskuräti kasutamine jms); • nimetab näitvahenditele toetudes tervisele kasulikke toite; • käitub söögilauas viisakalt (palub, tänab, räägib vaikse häälega, hoiab puhtust). 	<p>Õppesisu:</p> <p>Liikumine: Erinevad liikumisviisid, hea tuju. Lemmikloom ja liikumise vajadus loomaga. Liikumine talvel ja riietus. Kõik inimesed ei saa liikuda. Liikumisega seotud ohud, õige-vale eristamine.</p> <p>Puhkus ja uni: Tegevused ja väsimine, arvutiga töötamine ja väsimine, soovitud puhkuseks. Puhkamise vahetunni ajal. Magamisriided, und segavad tegevused. Tegevused enne uinumist ja pärast ärkamist.</p> <p>Keha puhtus: Kehaosad, liigutamine. Tegevused ja pesemise vajadus. Käte puhtus ja pesemine. Erinevate kehaosade pesemine: koht, vahendid, aeg. Juuste korrashoid. Puhtad riided, lapse abi kodus riiete pesemisel.</p> <p>Meie toit: Erinevad joogid. Marjad, puuviljad, köögiviljad. Rämpstoit. Tutvumine toidupüramiidiga, toitide rühmad. Toidukorrad. Hea toit, tervislik toit.</p> <p>Käitumine toidulauas: Pereliikmete tegevused (toidu valmistamine, laua katmine, koristamine). Toidunõud. Laua katmine. Sõmimine ja käitumine (õige-vale eristamine).</p> <p>Suutervis: Suu (huuled, keel, hambad). Hammaste tervishoiu mõjutajad, halvad bakterid ja hambaaugud. Hammaste pesemine: vahendid, aeg, harjamise kestvus. Hammastele kasulik toit. Hambaarst.</p> <p>Haige ja terve: Haige ja terve laps. Haiguse tunnused (nohu, köha, palavik, valu). Koduse ravi esmased võimalused. Ravimid, kättesaadavus lapsele. Arstiabi vajadus (helistamine, koju kutsumine, arsti külastamine). Terve laps ja arst (mõõtmise, kaitsesüst jms), arst koolis. Situatsioonid koolis: valikud, kes aitab, keda ja kuidas kutsuda.</p>
	Teema ja selle olulisus: Mina ja asjad	
<p>Õpitulemused: Õpilane:</p>	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Vanad ja uued asjad: asjad kodus, võimalus osta/mitte osta poest. Asjade hind (odav, kallis). Asjade väärtus (armas, kallis). Asju saab korda teha. Vana aja asjad ja vanad asjad. Muuseumid.</p>	

2. kl	<ul style="list-style-type: none"> eristab oma, võõrast ja ühist asja ning mõistab, et võõrast asja ei tohi loata võtta. 	2. Asjad ja prügi: lapse tuba ja koristamine: vajalikud asjad, prügi. Joogipakendid, pakendimärgid, taaraautomaat. Prügikastid ja sildid, eri liiki prügi. Ohtlik prügi. Taaskasutamise võimalus, meisterdamine prügist.
	Teema ja selle olulisus: Mina ja turvalisus	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb ära ja nimetab näoilmele ja hääletoonile vastava emotsiooni (4 erinevat); tunneb ära situatsiooni, kus kellelegi tehakse liiga; teab ohtusid võõraste inimestega suhtlemisel; oskab pöörduda täiskasvanu poole abi saamiseks. 	Õppesisu: <p>1. Võõrad inimesed, asjad ja loomad: võõras inimene meie kodus (vargus). Sobiv käitumine erinevates olukordades: võõra lapse kutsumine koju, laps üksi kodus ja võõras ukse taga, võõras kutsub endaga kaasa, võõrad (tundmatud, ohtlikud) asjad. Käitumine loomadega.</p> <p>2. Võõras ümbrus ja eksimine: käitumine erinevates olukordades- üksi jäämine suures rahvahulgas, bussist väljumine vales peatuses, eksimine metsas. Ümbruse märkamine, olulised detailid enda asukoha ja ümbruse kirjeldamisel. Helistamine enda vanematele, enda nähtavaks tegemine metsas.</p>
3. KLASS		
3. kl	Teema ja selle olulisus: Käitumine ja suhtlemine	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> alustab ja jätkab dialoogi (küsimus – vastus, teade – küsimus, kutse 	Õppesisu: <p>1. Minu välimus Milline ma välja näen. Puhtus, selle olulisus. Puhtuse pidamiseks vajaminev.</p> <p>2. Sarnane ja erinev</p>

3. kl	<p>koostegevusele, nõustumine, loobumine);</p> <ul style="list-style-type: none"> • nimetab, mille poolest ta teistega sarnaneb ja mille poolest teistest erineb; • hindab õpituatsioonis enda ja kaaslaste igapäevast käitumist skaalal õige/vale, meeldib/ei meeldi; • teab erinevates kohtades ja olukordades viisaka käitumise reegleid; • tunneb näoilme ja hääletooni järgi ära ja nimetab kaaslaste 4–6 emotsiooni. 	<p>Ma elan Eestis. Akiko elab Jaapanis. Mulle meeldib (tegevused, söök, rietus, keel). Võrdlus Eesti ja Jaapani laste vahel. Võrdlus enda ja täiskasvanu tegemiste vahel.</p> <p>3. Iga inimene on tähtis. Raha, mida raha eest saab osta, mida mitte. Inimeste õigused. Kiitlemine, kiitmine (nende erinevus). Minu head küljed.</p> <p>4. Näoilmed. Näoosade kordamine. Näoilmete kirjeldused. Mis inimesi rõõmustab, vihastab, üllatab, hirmutab, mis tekitab häbi.</p> <p>5. Valetamine. Valetamine ja õige käitumine. Vale ülestunnistamine ja tõe rääkimine.</p> <p>6. Käitumine koduümbruses Teretamine. Naabrite abistamine. Naabritega arvestamine (muusika kuulamine vaikselt, ei sodi ega viska prügi maha). Võõrad asjad, luba küsimine.</p> <p>7. Käitumine raamatukogus Milleks on raamatukogu. Raamatukogu tööaeg. Raamatukogus käitumise juhised. Kuidas hoida raamatuid.</p> <p>8. Käitumine söögilauas Laua katmine, enne sööki pesen käed. Söögilauas käitun viisakalt (vestlen pereliikmetega, söön noa ja kahvliga, ei ole telefonis, ei mängi toiduga). Laua koristamine.</p> <p>9. Külal Külla kutsumine, luba küsimine vanematelt. Keda külla kutsun. Tean, kuhu minna, millega minna. Käitumine külas, mida sobib, mida ei sobi külas olles teha.</p> <p>10. Sünnipäev Kutse (millal, kus, keda kutsun, kes kutsub). Mida külalistele pakun. Kingitus. Tegevused sünnipäeval.</p>
	Teema ja selle olulisus: Mina ja tervis	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p>	<p>Õppesisu: 1. Minu enesetunne.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • teab oma keha puhtuse ning välimuse eest hoolitsemise vahendeid ja vajalikkust; • teab terve ja haige inimese tunnuseid; märkab oma enesetunnet ning teavitab sellest kaaslast; • teab, et ravimeid võetakse haige olles, et ravimid võivad olla inimese tervisele ohtlikud; • kirjeldab tervise hoidmise viise: mitmekesine toit, uni ja puhkus, liikumine ja sport; • nimetab positiivseid vaba aja veetmise võimalusi. 	<p>Määrduvad toiduained, nende ohtlikkus. Halva enesetunde tunnused Ravimid, nende kasutamine, ohtlik võtta ise. Kelle poole pöördun kui tunnen end halvasti.</p> <p>2. Terve ja haige inimene. Külmetamine ja tagajärjed. Kraadiklaasid, palavik. Mis põhjustab valu. Koolis haigestumie (pöördumine õpetaja, kooliõde poole). Terve ja haige inimese tunnused. Allergia.</p> <p>3. Kuidas haigusi ära hoida? Kätepesu, karastamine, õigete riiete kandmine, toa õhutamine.</p> <p>4. Tervislik eluviis Õige toitumine, toidupüramiid. Liikumine. Puhkamine ja uni.</p>
3. kl	Teema ja selle olulisus: Mina ja perekond	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kõneleb õpetaja suunamisel oma perekonnast: pere suurus, pereliikmete nimed, õdede-vendade vanus, vanemate tegevus; • küsimustele toetudes räägib enda ja pereliikmete tegevusest pühade tähistamisel. 	<p>Õppesisu:</p> <p>1. Suurpere ja väike pere. Pere erinev suurus ja erinevad pereliikmed. Sugulussidemed (õde, vend, onu, tädi, vanaema, vanaisa)</p> <p>2. Minu pere. Pere liikmed, nende tegevusalad (töökoht, pensionil, lapsepuhkusel). Pere koostegemised. Nimi ja vanus.</p> <p>3. Hoolin enda perest Abistamine. Üksteisega arvestamine. Kohustused ja ülesanded. Minu kohustused kodus.</p>
	Teema ja selle olulisus: Eesti minu kodumaa	

3. kl	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teab, mis on tema kodukoht ja kodumaa; väärtustab Eestit – oma kodumaad; tunneb Eesti sümboleid (lipp, vapp, hümn; suitsupääsuke, rukkilill). 	Õppesisu: 1. Eestimaa on minu kodumaa. Eestimaa on kodumaa, eesti keel on emakeel. Rahvas, meeldivad tegevused. Praegune ja eelnevad presidendid. 2. Eestimaa kaart eesti kaart, kodukoht. Pealinn Tallinn. Suuremad linnad. Naaberriigid. 3. Eestimaa sümbolid. Lipp, vapp, hümn, suitsupääsuke, rukkilill. 4. Pühad ja kombed Aastaajad ja pühad erinevatel aastaegadel. Vastlapäev. Eesti Vabariigi sünnipäev. Volbripäev. Jaanipäev. Mardi-ja kadripäev. Jõulud. Meie pere pühad.
	Teema ja selle olulisus: Mina ja aeg	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> tunneb kella täis- ja pooltundides; nimetab positiivseid vaba aja veetmise võimalusi. 	Õppesisu: 1. Aastaajad. Aastaajad, järgnevus. Erinevad tegevused, ohud. 2. Kalender. Kuud, järgnevus (mitmes kuu?). Nädal, päevade järgnevus. Nädala plaan. Milleks on vaja kalendrit. 3. Kellaeg. Milleks meile kell. Erinevad kellad. Kella osad. Kordamine: täistund, Pooltund. Tegevuste ajaline järjekord (varem, hiljem) 4. Vaba aeg Erinevad tegevused. Tegevused toas ja õues. Huviringid
	Teema ja selle olulisus: Mina ja turvalisus	
Õpitulemused:	Õppesisu:	

3. kl	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab ohtlikke kohti ja olukordi kooliteel ja koduümbruses ning valib ohutu tee sihtpunkti; palub ohuolukorras ja õnnetusjuhtumi korral abi. 	<p>1. Minu koolitee. Erinevad transpordivahendid kooli jõudmiseks. Liiklus. Ohud kooliteel. Kõrvaklapid, nutitelefon. Helkur.</p> <p>2. Tundmatud ained minu ümber. Vedelikud ei pruugi olla need, mis sildil. Tuleohtlikud ained. Gaas. Kuidas käituda ohtlikus olukorras.</p> <p>3. Kiirabi, politsei, päästeamet. Kiirabi, politsei, päästeamet - nende ülesanded. Abivajadus.</p> <p>4. Helistan numbril 112 Millal tuleb helistada 112. Koduvägivald. Kuidas abi kutsuda. Tähtsad numbrid.</p>
4. KLASS		
4. kl	Teema ja selle olulisus: Käitumine ja suhtlemine	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> osaleb üksteise tegevust reguleerivas dialoogis (teade – teade); nimetab ning võrdleb oma ja sõprade vaba aja tegevusi, huviseid; analüüsib õpetaja juhendamisel situatsioonide, oma ja kaaslaste käitumise ning emotsionaalsete seisundite põhjuseid ja tagajärgi; jälgib kaasõpilaste tegevust ja vajaduse korral abistab neid; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Mina. Igaühe individuaalsus ja väärtuslikkus, sooline kuuluvus.</p> <p>Mina ja endasse suhtumine. Lapse õigused ja kohustused. Sõbrad ja tuttavad: sõprade valimine ja hoidmine, ühistegevus. Klassiõhtu, sisukate peotegevuste valik ja planeerimine. Eakaaslaste ja täiskasvanute kõnetamine. Abivalmidus klassis: abi vajamine ja küsimine, abi vastuvõtmine, abivajajate märkamine ja abi pakkumine. Vägivaldne käitumine: tõukamine, ehmatamine, narrimine jne, võimalikud konfliktid igapäeva koolielus. Teatamine, kaebamine.</p>

4. kl	<ul style="list-style-type: none"> tunneb koolielus ära konfliktsituatsiooni ning teab, mis juhtudel on vaja sellest täiskasvanule/õpetajale teatada. 	
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja tervis	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teab enda tervist tugevdavaid ja nõrgestavaid tegureid (toitumine, liikumine, uni) ja harjumusi ning nende mõju füüsilisele tervisele ja õppimisvõimele. 	Õppesisu: Õppimise tervishoid: rüht, õige istumine, silmade tervishoid, puhkus, sport. Kahjulikud harjumused: liigne televiisori vaatamine ja arvuti kasutamine jms, suitsetamine ja alkoholi tarvitamine, nende mõju füüsilisele tervisele ja õppimisvõimele. Isiklikud toitumisharjumused, mõju enesetundele. Esmased kodused ravivõtted külmetushaiguste korral. Easmaabi lihtsamate vigastuste puhul: löikehaav, ninaverejooks jne.
	Teema ja selle olulisus: Perefond ja kodukoht	
Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> nimetab oma lähisugulasi ja selgitab abistavate küsimuste toel kodu ja perekonna tähtsust oma elus; kirjeldab oma pere traditsioone; kirjeldab ja väärtustab oma kodukohta. 	Õppesisu: Minu sugupuu: perekond ja lähisugulased. Pereliikmete lahkumine ja lein, käitumine matustel ja surnuaias. Maa- ja linnakodu: hooned, puhtus, korrashoid. Kodutus, lastekodu kui üks peretüüp. Transpordivahendid kodukohas tänapäeval ja minevikus. Sõidupilet ühissõidukis: ostmine jm toimingud. Muuseumid kodukohas, käitumine muuseumis. Kodukoha sümbolid: lipp, vapp. Kodukoha rikkused. Pühad ja kombed: aastavahetus, Eesti Vabariigi aastapäev, vastlapäev, jaanipäev jne.	

4. kl	Teema ja selle olulisus: Inimene ja aeg	
	Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu:
	<ul style="list-style-type: none"> tunneb kella veerandtunnise täpsusega, seostab kellaagegu oma päevakavaga. 	Kellaaja määramine veerandtunnise täpsusega. Kellaajast kinnipidamine: täpsus, hiline mine, selle tagajärjed. Õpilase päevakava koostamine, õppimine, puhkus, vaba aja tegevused.
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja teave	
	Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu:
	<ul style="list-style-type: none"> leiab koostegevuses teavet koolistendilt ja kooli kodulehelt. 	Koolistend, ajakiri lastele, kuulutus ajalehes/stendil: teabeallikate kasutamine. Kirja saatmine.
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja töö. Inimene ja asjad	
	Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu:
<ul style="list-style-type: none"> teab erinevaid ameteid; mõistab töö vajalikkust ja väärtuslikkust; planeerib täiskasvanu abiga oma taskuraha kulutamist. 	Töö , selle eesmärk ja tulemus: produkt, tasu. Pereliikmete tööd: tööde jaotus, koostöö koduses majapidamises. Õpilase töö koolis, kohuse- ja vastutustunne töö tegemisel, tööarmastus. Lapse taskuraha , selle otstarbekas kulutamine: lihtsama- te ostude sooritamine. Raha kogumine. Ostud toidupoes: ostja ja müüja suhtlemine, raha kasutamine lihtsamates tehingutes. Tehingud postkontoris. (Kirja saatmine.)	
Teema ja selle olulisus: Inimene, säästlikkus ja turvalisus		
Õpitulemused:	Õppesisu:	

4. kl	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> tunneb koolielus ära konfliktsituatsiooni ning teab, mis juhtudel on vaja sellest täiskasvanule/õpetajale teatada; sorteerib täiskasvanu suunamisel klassis ja kodus tekkivaid olmejäätmeid; teab ja kirjeldab turvalise käitumise viise igapäevaelus (liiklemine kooliteel, jalgrattaga sõitmine, tulekahju vältimine, käitumine veekogu juures ja metsas). 	<p>Olmejäätmete tekkimine klassis ja kodus majapidamises: tegevused, nende tagajärjel tekkinud prügi.</p> <p>Jäätmete individuaalne käitlemine.</p> <p>Liiklusmärgid kodu ümbruses ja kooliteel: ülesanne, vajalikkus.</p> <p>Jalgrattaga (rulaga, rulliskudega) sõitmine ja ohud.</p> <p>Tuleohutuseeskirjade järgimine lapse igapäevastes tegevustes.</p> <p>Käitumine tulekahju korral. Käitumine tulekahjuhäire korral.</p> <p>Käitumine veekogude juures, basseinis, veekeskuses.</p> <p>Käitumine metsas, loodusmatkal: loodussäästlik käitumine, käitumine eksimise korral.</p>
5. KLASS		
Teema ja selle olulisus: Käitumine ja suhtlemine		
5. kl	<p>Õpitulemused:</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> märkab ja mõistab erisusi oma ja kaaslaste tegevustes, arvamustes; osaleb eri tüüpi dialoogides (teade – küsimus – vastus jne); kirjeldab oma käitumist toimunud konfliktsituatsioonis; kirjeldab ja analüüsib õpetaja suunamisel oma ja kaaslaste 	<p>Õppesisu:</p> <p>Õppimist toetavad aktiivõppemeetodite kasutamine, rollimängud, lühipalade lugemine ja analüüsimine, näoäljenduse fotode uurimine, õppekäigud - muuseumikülastus, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima.</p> <p>1. Mina</p> <p>Olulisemad isikuandmed, meeldivad ja ebameeldivad tegevused; sarnasused ja erinevused võrreldes eakaaslastega.</p> <p>2. Suhtlemine</p> <p>Enesetuvustamine dialoogis, arvestades vestluspartneri vanust (eakaaslane, täiskasvanu).</p> <p>Suhtlemine võõrastega; kellele milliseid isikuandmeid võib avaldada. Igapäevased suhtlussituatsioonid kodus ja koolis (positiivsed-negatiivsed ettepanekud, konfliktid jne): hindamine</p>

5. kl	emotsionaalseid seisundeid ning käitumist (soovid, põhjus-tagajärg);	(tingimused, põhjus, tagajärg); suhtlemiseesmärkide mõistmine (käsk, korraldus, palve, keeld, teave jne). Vägivaldse (füüsiline, vaimne) käitumise äratundmine, käitumine ohvri ja pealtnägijana. 3. Abivalmidus Vanad inimesed, nooremad kaaslased, erivajadustega inimesed: abivajaja märkamine ja abi pakkumine, abistamine. Abi vajaduse ja enda võimaluste hindamine abi pakkumisel.
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja tervis	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab oma välimuse, hügieeni ja tervise eest hoolitsemise võimalusi, teab hoolitsematuse tagajärgi; • kirjeldab uimastite (alkoholi, tubaka) tarbimise mõju õppimisvõimele ja käitumisele; • selgitab meeleelundite ülesandeid ja tervishoidu 	Õppesisu: Õppimist toetavad aktiivõppemeetodite kasutamine, rollimängud, lühipalade lugemine ja analüüsimine, muuseumikülastus, mille vältel õpitakse oma kogemusi teadvustama ning oma tegutsemist jälgima ja reflekteerima. 1. Meeled Meeleelundite (nägemis-, kuulmis-, haistmis-, maitsmis-, kompimis- ja lõhnalund) ülesanded, tervishoid. Erivajadustega inimesed (meeleelundite kahjustuste tagajärjel), alternatiivsed suhtlemisvahendid. 2. Haigestumine ja selle ennetus Enesetunde kirjeldus dialoogis arstiga (levinumad külmetus- ja nakkushaiguste tunnused), ravirežiimi järgimine. Haiguste ennetamine (tervislikud eluviisid). Tervisesport ja liikumine, sportimisvõimalused kodukohas, Eesti tuntumad sportlased. Piisava une ja puhkuse vajalikkus. Valikud toitumisel. 3. Esmaabi Esmaabi põletuse, külmumise, minestuse korral. 4. Uimastid Tubakas, alkohol, narkootikumid (kanep); alkoholi ja tubaka mõju õppimisvõimele ja käitumisele. „Ei“ ütlemine uimastitega seotud situatsioonides.
	Teema ja selle olulisus: Perefond ja kodukoht	
Õpitulemused: Õpilane:	Õppesisu: Fotode/videote vaatamine ja vestlus, käeline tegevus, rollimängud, ajaloomuuseumi/koduloomuuseumi haridusprogrammi külastus.	

5. kl	<ul style="list-style-type: none"> • jutustab tugikava abil pühade ja rahvakommete tähistamisest oma perekonnas; teab erinevaid rahvuskombeid; • mõistab, et tema soovide täitumine sõltub vajadustest ja pere sissetulekust 	<p>1. Elu maal ja linnas, kodukoha eluolu Levinumad tegevusvaldkonnad, ametid jms). Kodukoha rahvariided, rahvariiete kandmine tänapäeval ja minevikus. Kodukoha tähtsamad traditsioonid (laulu- ja tantsupidu jms).</p> <p>2. Perekond Peretraditsioonid (pereliikmete ühised tegevused, peretraditsioonide määratlemine ühisvestluses, samasused-erinevused kaaslastega).</p> <p>3. Pühad ja kombed Ülestõusmispühad, karjalaskepäev, jüripäev, hingedepäev.</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja aeg	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab oma kohustusi ja vastutust seoses õppetööga; 	<p>Õppesisu: Aeg Aja määramine minutilise täpsusega, kellaaja kahesugune määramine (toetudes ööpäeva osadele). Ajakava Päeva ja nädala ajakava, vaba aja tegevuste mitmekesisus (positiivsed ja negatiivsed harjumused päevakavas: ajakulu, valikute tegemine jne).</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja teave	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • otsib õpetaja juhendamisel teavet teatmeteostest või internetist; • teab, kuidas suhelda sotsiaalmeedias; • teadvustab reklaamide eesmärke; 	<p>Õppesisu: 1. TV-kava Sisu, eakohased saated, telesaadete hulgast valikute tegemine. 2. Infootsing Pilt-teatmeteosed, internet: kooli kodulehekülg (teabeallikate kasutamine). 3. Reklaam Reklaamide sisu ja eesmärk.</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja töö. Inimene ja asjad.	
<p>Õpitulemused: Õpilane:</p>	<p>Õppesisu: Töö teema (sh palk, mõistlikud kulutused, säästude kogumine) on lihtsustatud õppel olevate laste</p>	

5. kl	<ul style="list-style-type: none"> mõistab, et tema soovide täitumine sõltub vajadustest ja pere sissetulekust 	<p>tulevases elus toimetuleku jaoks äärmiselt oluline teema. Palgatöö analüüsil tuleb rõhutada, et paljud oskused, mis tulevad kasuks töö leidmisel ja tööl püsimisel, kujundatakse juba koolis (püsivus, kellaegadest kinnipidamine, vajalike ülesannete õigeaegne sooritamine, sh kodutööd).</p> <p>Palgatöö Palgatöö, selle tulemus ja eesmärk, ametis püsimise üldised tingimused (võrdlus õpilase käitumisega koolis).</p> <p>Kulutused peres Kulutused peres lapse heaolu eest hoolitsemisel (lapse põhivajadused ja soovid, pere majanduslike võimalustega arvestamine jms), asjade väärtus sõltuvalt nende vajalikkusest.</p> <p>Raha hoidmine ja kogumine Raha hoidmise viisid: hoiukarp, pank. Raha kogumine.</p> <p>Multifilmide/videote vaatamine ja vestlus, juhendatud rühmatööd vt "Ettevõtluspädevust ning rahatarkust arendavad töölehed lihtsustatud õppekava nooremale astmele", poemäng, sobivate rahatarkuse laumängude mängimine.</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimene, säästlikkus ja turvalisus	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjeldab oma käitumist toimunud konfliktsituatsioonis; kirjeldab vee ja elektri säästliku tarbimise võimalusi kodus ning koolis; nimetab olmejäätmete käitlemise viise kodus majapidamises; kirjeldab ja teadvustab pürotehnika jt ohtlike ainete väärkasutusega kaasnevaid tagajärgi. 	<p>Õppesisu:</p> <p>Säästlik tarbimine Vee ja elektri säästlik tarbimine koolis ja kodus.</p> <p>Jäätmete liigiti kogumine Olmejäätmete (tava-, taaskasutatavad, ohtlikud jäätmed) käitlemine kodus majapidamises (prügi sorteerimine ja ärapaigutamine, kogumispunktid, jäätmete kompostimine).</p> <p>Ohutu käitumine Liiklusõnnetuste peamised põhjused, liiklusõnnetusest teatamine ja abi kutsumine. Pürotehnika (ost-müük alaealistele, kasutamine). Pommihävarduse tegemisega kaasnevad ohud ja tagajärjed, käitumine pommihävarduse korral.</p> <p>Multifilmide/videote vaatamine ja vestlus, juhendatud praktilised tegevused jäätmete liigiti kogumiseks, pere tarbimisharjumuste kaardistamine, võimalusel õppekäik jäätmekäitlusjaama.</p>
6. KLASS		

6.kl	Teema ja selle olulisus: Suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • märkab ja jätab suhtlemisel meelde kaaslaste seisukohti, eristab kohast ja kohatut käitumist/suhtlemist; • analüüsib ja hindab õpetaja suunamisel enda ja kaaslaste emotsionaalseid seisundeid ja käitumist (käitumise eesmärk, põhjus–tagajärg suhe); • kasutab tuttavates olukordades suhtlemissituatsioonist, -partnerist ja -eesmärgist lähtuvalt erinevaid väljendusviise; • mõistab vabandamist kui oma süüst/eksimusest arusaamist ja kahetsemist; 	Õppesisu: Miks ja kuidas suhtleme: rääkimine ja kuulamine. Pinged-konfliktid, arusaamatused, nende vältimine ja lahendamine. Valetamine, hädavale, süüteo ülestunnistamine, vabandamine. Iseseisvumine. Suhtlemine vastassugupoolega (tähelepanu köitmine, tunnete verbaalne ja mitteverbaalne väljendamine). Reageerimine (eba)meeldivatele ettepanekutele. Suhtlemine sotsiaalvõrgustikes, enda kohta edastatava infoga seotud turvalisus ja ohud. Miks me suhtleme? Kuidas me suhtleme? Rääkimine ja kuulamine Kuidas inimesi mõjutada? Suhtlemine sõpradega ja “sõpradega” Mina arvan nii! Ütlen EI! Arusaamatused ja tülid Valetamine Süüteo ülestunnistamine ja vabandamine Olen iseseisev Suhtlemine eakaaslaste ja täiskasvanutega Klassiarutelu mõistete avamiseks. Õppetekst ja õpetaja selgitus mõistete avamiseks. Paaritöö, mäng. Mõttekaardi täitmine. Küsimistele vastamine ja küsimuste koostamine. Vanasõnade kokkupanek, selgitus, miks just see vanasõna vastab teemale, Piltide vaatlus ja analüüs, Lugude lõpetamine, jutustamine teistele, Rühmatööd
	Teema ja selle olulisus: Mina ise	
Õpitulemused:	Õppesisu:	

6. kl	<p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> kirjeldab ja hindab plaanile toetudes oma huvisid ja toimetulekut koolis (õnnestumised, raskused jms) 	<p>Minapilt, minu võimed ja oskused, huvitegevus. Õppimine ning mis segab õppimist. Inimeste sarnasused ja erinevused. Enesehinnang.</p> <p>Minapilt ehk kes ma olen Minu võimed ja oskused Huvitegevus Mis segab õppimist? Inimeste sarnasused ja erinevused Enesehinnang Suhtlemine iseendaga</p> <p>Arutelud rühmas, eneseanalüüs, teksti lugemine ja selle lahtimõtestamine, piltide vaatlus ja analüüs, katsed enese võimete mõistmiseks.</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimese tervis	
	<p>Õpitulemused:</p> <p>Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> teab inimese organismi üldist ülesehitust, tunneb joonisel inimfiguuris ära elutähtsad organid; nimetab ebatervisliku toitumise võimalikke tagajärgi, oskab valida erinevate toitude hulgast tervisele kasulikke; kirjeldab uimastite mõju organismile ja käitumisele 	<p>Õppesisu:</p> <p>Sissejuhatus inimese anatoomiasse lähtuvalt elundite funktsionidest. Toidu- ja toitained. Toiduainete pakendiinfo (eri toitainete sisaldumine; parim enne jms). Kiirtoit – populaarsuse põhjused, mõju inimese organismile. Üle- ja alatoitumine (dieetid ja näljutamine), selle mõju tervisele. Esmaabi (toidu- jms) mürgituse, looma- ja putukahammustuse korral. Uimastite (sh alkoholi ja tubaka) mõju organismile, käitumisele. Energiajoogid.</p> <p>Inimese keha Tugi- ja liikumiselundkond Nahk Närvisüsteem Vereringeelundkond Hingamiselundkond</p>

6. kl		Seedeelundkond Erituselundkond Tervislik toitumine Toiduta ei saa! Ebatervislik toit Kuidas lugeda pakendit? Esmaabi toidumürgituse korral Uimastitega seotud mõisted Alkoholi mõju inimese organismile Tubaka mõju inimese organismile Energiajoogid
	Teema ja selle olulisus: Inimese areng	
	Õpitulemused: Õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab murdeega seotud muutusi inimese kehas ja käitumises, mõistab arengu individuaalsust; 	Õppesisu: Murdeiga, muutused tüdrukute ja poiste organismis. Erinev arengutempo ja muutuste aktsepteerimine. Poiste ja tüdrukute hügieen, ravikosmeetika vajadus ja kasutamine. Muutused tüdrukute ja poiste käitumises, sh suhtlemises; sobivad ja ebasobivad käitumismallid. Muutuste aeg Kehalised muutused murdeas Poiste ja tüdrukute erinevused Üldine hügieen murdeas Muid muutusi murdeas Mulle meeldib keegi!?
	Arutelud rühmas, eneseanalüüs, teksti lugemine ja selle lahtimõtestamine, piltide vaatlus ja analüüs, plakati joonistamine.	

6. kl	Teema ja selle olulisus: Inimese välimus	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> hooldab oma välimuse eest ja valib olukorrale vastavad rõivad; 	<p>Õppesisu:</p> <p>Riietumine (olukorrale ja kehaehitusele sobiva riietuse, jalanõude valik, noortemood – riietusesemete otstarbekus). Riiete ja jalanõude puhtus-korrashoid: pesemis- ja hooldusvahendite kasutamine, keemiline puhastus. Juuste igapäevane hooldamine: hooldusvahendid, suhtlemine juuksuriga. Küünte hooldamine, maniküür, pediküür.</p> <p>Mida me seljas kanname? Räägime sobivatest riietest Riiete ja jalatsite hooldus Jalatsite hooldamine Juuksed korda! Käed ja jalad puhtaks! Inimese välimus</p> <p>Arutelud rühmas, eneseanalüüs, teksti lugemine ja selle lahtimõtestamine, piltide vaatlus ja analüüs.</p>
Teema ja selle olulisus: Inimene ja kodu		
<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> koostab õpetaja juhendamisel kodu korrashoiuga seotud tegevuste plaani (tööde järjekord, vahendid, tööjaotus) 	<p>Õppesisu:</p> <p>Kodu ja koduümbrus (kirjeldus, soovid muudatuste osas; igapäevane korrashoid). Suurpuhastus kodus (tööde järjekord, jagamine pereliikmetega, vahendid). Külaskäik ja külaliste vastuvõtmine (suulise ja kirjaliku kutse saamine, ettevalmistused sõltuvalt küllakutsest, külas viibimine). Kodukoha (ja Eesti riigi) tuntud inimesed, nende tegevusalad, elukutsed (seos päevakohaste sündmustega). Kodukoha ettevõtted ja nende toodang, töötajate ametid.</p> <p>Minu kodu Kodu korda!</p>	

6. kl		<p>Meil on täna suurpuhastus Meile tulevad külalised Lähme külla Minu riigi ja kodukandi tuntud inimesed Elukutsed Ettevõtted minu kodukohas</p> <p>Arutelu, tekstiga töötamine ja selle analüüs, praktilised ülesanded, rollimängud, Eesti kaardi uurimine.</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimene ja teave	
	<p>Õpitulemused: Õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hangib õpetaja juhendamisel teavet kaaslastelt (küsimuste esitamine) ja eriliigilistest tekstidest (internet, meedia, teatmeteosed, sõiduplaanid); • oskab kasutada kodukoha ühistranspordi sõiduplaane; • mõistab telefoni ja meedia (sh arvutimängud, sotsiaalmeedia, televisioon jmt) otstarbeka kasutamise vajalikkust ning teab võimalikke riske 	<p>Õppesisu:</p> <p>Olulisemad päevauudised, nende edastamine kaaslastele. Teatmeteosed, Internet (kodukoha tuntumate paikade ja inimeste kohta lühiinfo hankimine ja edastamine koostegevuses). Transport kodukohas, kodukoha ümbruses (orienteerumine sõiduplaanides, teabe hankimine; sõidusoodustused). Telefoni ja meedia (sh arvutimängud, sotsiaalmeedia, televisioon jmt) otstarbeka kasutamise vajalikkus, teab võimalikke riske.</p> <p>Internet Kuidas internetis infot leida? Ajakirjandus Sõiduplaanid Telefon</p> <p>Olulisemad päevauudised, nende edastamine kaaslastele. Teatmeteosed, Internet (kodukoha tuntumate paikade ja inimeste kohta lühiinfo hankimine ja edastamine koostegevuses). Arutelud, rühmatöö.</p>
	Teema ja selle olulisus: Inimene, säästlikus ja turvalisus	